

**Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет**

Кафедра внутрішньої медицини №2

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної
програми «Медицина»

_____ І.М. Скрипник

«_____» _____ 2023 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради медичного
факультету №1

_____ М. М. Рябушко

Протокол від «__» _____ 2023 р. №__

СИЛАБУС

Виробнича лікарська практика

Вибіркова дисципліна

освітньо-професійний рівень

галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
форма навчання
курс та семестр вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський) рівень вищої
освіти

22 «Охорона здоров'я»
222 «Медицина»
магістр медицини
лікар
денна
5 курс IX-X семестри

**Модуль 1. Виробнича лікарська практика: в.о.сімейного лікаря
(терапевтичний аспект)
5-й рік навчання**

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
внутрішньої медицини №2

Зав. кафедри _____ І.П. Катеренчук

Протокол від «__» _____ 2023 р. №__

Полтава – 2023 рік

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Пустовойт Ганна Леонідівна - к.мед.н, доцент Циганенко Ірина Володимирівна - к.мед.н, доцент Мохначов Олександр Володимирович –к .мед.н., асистент Талаш Вікторія Володимирівна - к.мед.н., асистент
Профайл викладача (викладачів)	https://int-med-two.umsa.edu.ua/team
Контактний телефон	+380675301401
E-mail:	vnutrmed2@gmail.com
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://int-med-two.umsa.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 1/30 із них:

Лекції (год.) – 0

Практичні заняття (год.) – 8

Самостійна робота (год.) – 22

Вид контролю – підсумковий модульний контроль (ПМК)

Політика навчальної дисципліни визначається системою вимог, які науково-педагогічні працівники пред'являють до здобувачів освіти при вивченні дисципліни «**Виробнича лікарська практика: в.о. сімейного лікаря**» та ґрунтується на засадах академічної доброчесності

(<https://www.umsa.edu.ua/fakultets/nnipo/akademichna-dobrochesnist-ft-nnipo-elpy>)

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти з дисципліни передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної або наукової діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені *відповідальності* згідно нормативних документів.

Здобувачі освіти, вивчаючи дисципліну «**Виробнича лікарська практика в.о. сімейного лікаря**», зобов'язані:

- виконувати графік навчального процесу і не допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних на те причин, приходити на заняття своєчасно, відповідно до розкладу занять

(<https://www.umsa.edu.ua/shedule>)

- виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;
- дотримуватися вимог до зовнішнього вигляду (дрес-коду) осіб, затвердженого рішенням ректорату від 29.08.2014 року
- підтримувати порядок в кімнатах центру ПМСД, дбайливо та охайно відноситись до майна (меблів, техніки);
- не виносити без дозволу науково-педагогічних працівників речі та різне обладнання з кімнат центру ПМСД, а в разі умисного пошкодження – компенсувати їх вартість в порядку, визначеному чинним законодавством;
- дотримання морально-етичних принципів перебування на території клінічних баз.

Здобувачам освіти, вивчаючи дисципліну **«Виробнича лікарська практика: в.о. сімейного лікаря»**, забороняється:

- займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших студентів та заважати викладачу;
- вживати наркотичні засоби, психотропні речовини та їх аналоги, спиртні напої, палити на території клінічної бази і перебувати в приміщенні в стані алкогольного, наркотичного або іншого сп'яніння;
- вчиняти протиправні та аморальні дії, що можуть створити небезпечні умови для здоров'я та/або життя оточуючих, які принижують людську гідність, вживати ненормативну лексику;

(Правила внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету: (<https://www.umsa.edu.ua/n-process/departement-npr/normativni-dokumenty>))

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Виробнича лікарська практика Модуль 1 в.о. сімейного лікаря передбачає самостійне опанування здобувачами вищої освіти практичними навичками згідно освітньо-професійної програми 222 «Медицина». Вона проводиться в той час, коли здобувачами вищої освіти 5-го курсу медичного факультету набуті знання з внутрішньої медицини.

Практика проводиться в якості виконуючого обов'язки сімейного лікаря (терапевта) відповідно до діючого навчального плану і програми. Виробнича практика (лікарська) здобувачів вищої освіти V курсу в обсязі професійних обов'язків сімейного лікаря (терапевта) поліклініки триває 1 тиждень. Виробнича лікарська практика з внутрішньої медицини Змістовий модуль 1 «Виробнича лікарська практика в.о. сімейного лікаря» є вибірковою.

При проходженні виробничої практики здобувачі вищої освіти зобов'язані:

- до початку проходження виробничої практики одержати від завідувача відділу виробничої практики вищого навчального закладу консультації щодо терміну проходження практики, оформлення документації тощо;
- в деканаті отримати скерування в базову установу для проходження практики;
- своєчасно прибути на базу практики;
- в повному обсязі виконувати всі завдання передбачені програмою практики і вказівками її керівників на циклах;

- вивчити та суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки;
- виконувати, діючи в лікувальній установі, правила внутрішнього трудового розпорядку;
- нести відповідальність за доручену роботу, її результати на рівні зі штатними працівниками;
- вести щоденник практики, іншу документацію, яка передбачена програмою практики;
- після закінчення циклу («Виробнича лікарська практика в.о. сімейного лікаря») практики подати керівнику практики від навчального закладу письмовий звіт про виконання всіх завдань, передбачених програмою, заповнений та завізований безпосереднім базовим керівником щоденник;
- своєчасно здати ПМК з практики.

Предметом навчальної дисципліни є закріплення знань та умінь в умовах майбутньої професійної діяльності, які отримані в процесі вивчення основних теоретичних та клінічних дисциплін.

За час виробничої практики в центрі первинної медико-санітарної допомоги (ПМСД), сімейній амбулаторії або терапевтичному кабінеті поліклініки здобувачі вищої освіти повинні вивчити методи роботи сімейного лікаря та спеціалістів терапевтичного профілю і набути практичного досвіду у таких напрямках майбутньої професійної діяльності:

- ведення амбулаторно-поліклінічного прийому хворих та здорових;
- лікування хворих вдома та в денному стаціонарі поліклініки, надання їм невідкладної допомоги;
- ранньої діагностики різних захворювань з використанням всіх доступних в центрі ПМСД або поліклініці методів обстеження;
- динамічне спостереження за населенням з метою виявлення факторів ризику різних захворювань та їх профілактики;
- відбір хворих для санаторно-курортного лікування;
- вирішення питань експертизи тимчасової непрацездатності;
- ведення медичної документації лікарем відповідної спеціальності;
- планування роботи, обліку і аналізу захворюваності та ефективності роботи лікаря;
- пропаганди санітарно-гігієнічних знань та принципів здорового способу життя серед населення.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки): вивчення навчальної дисципліни базується на попередньо отриманих здобувачами вищої освіти знаннях:

а) пропедевтики внутрішньої медицини, а також інших базових дисциплін (медичної біології, медичної та біологічної фізики, біоорганічної та біологічної хімії, гістології, цитології та ембріології, анатомії людини, патоморфології, фізіології та патофізіології, мікробіології, вірусології та імунології, радіології) й інтегрується з цими дисциплінами;

б) закладає основи вивчення студентами внутрішньої медицини та інших клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з професійних хвороб в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності;

в) закладає основи здорового способу життя та профілактики порушення функцій у процесі трудової діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення «Лікарська практика в.о. сімейного лікаря»: полягає у закріпленні практичних навичок у межах компетентностей та результатів навчання, визначених у освітньо-професійній програмі підготовки фахівців за спеціальністю 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я»: оволодіння основними маніпуляціями та методами діагностики для постановки діагнозу і вибору правильного методу лікування; формування відповідальності здобувача вищої освіти, як майбутнього фахівця за рівень своєї підготовки та її вдосконалення протягом навчання і професійної діяльності.

Основними завданнями практики є закріплення знань і умінь, одержаних при вивченні основних клінічних і теоретичних дисциплін (обстеження хворого, встановлення клінічного діагнозу, призначення лікування) і подальше вдосконалення практичних навичок, ознайомлення з організацією лікувальної справи та умовами роботи лікаря в сімейному відділі поліклініки, а також закріплення навичок санітарно-просвітницької роботи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **вміти**:

- проводити опитування і фізикальне обстеження хворих та аналіз їх результатів;
- планувати схеми обстеження конкретного хворого залежно від особливостей клінічного перебігу захворювання;
- аналізувати результати основних лабораторних і інструментальних методів дослідження;
- визначати провідні патологічні симптоми і синдроми при найбільш поширених захворюваннях;
- проводити диференціальну діагностику та ставити попередній діагноз найбільш поширених захворювань;
- трактувати загальні принципи лікування, реабілітації і профілактики найбільш поширених терапевтичних захворювань;
- оволодіти методами діагностики та надання невідкладної допомоги на дошпитальному етапі;
- оволодіти необхідними медичними маніпуляціями;
- ознайомитись із веденням медичної документації в центрі ПМСД або поліклініці;
- оволодіти морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації

Виробнича практика передбачає:

- вивчення здобувачами вищої освіти організаційної структури центру ПМСД або поліклініки та окремих її підрозділів, а також документації МОЗ України, що регламентує її роботу;
- участь у амбулаторно-поліклінічному хворих і здорових дорослих сімейними лікарями та лікарями - спеціалістами, оволодіння навиками ведення необхідної документації лікарями амбулаторно-поліклінічних закладів;

- оволодіння правилами проведення динамічного спостереження за хворими та здоровими людьми окремих груп, можливостями надання медичної допомоги в умовах денного та домашнього стаціонару;
- участь у формуванні основних принципів здорового способу життя щодо профілактики найпоширеніших захворювань серед населення;
- знання основних проявів, чинників ризику, принципів лікування основних найбільш поширених захворювань з метою їх профілактики, раннього виявлення та своєчасного надання необхідної допомоги.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні, матриця компетентностей).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Медицина», або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог;

Загальні компетентності :

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії.

ЗК6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою. Здатність використовувати міжнародні греко-латинські терміни, скорочення і кліше у фаховому усному й писемному мовленні.

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК8. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК9. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Програмні результати навчання для виробничої лікарської практики:

ПРН1. Знати будову та функції окремих органів й систем і організму людини в цілому в нормі, при розвитку патологічних процесів, захворювань; вміти використовувати набуті знання в подальшому навчанні та у практичній діяльності лікаря.

ПРН2. Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез життя (професійний анамнез зокрема) в умовах закладу охорони здоров'я та/або вдома у хворого, за стандартною схемою опитування.

ПРН3. Призначати й аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні). Оцінювати інформацію з метою проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2), використовуючи знання про людину, її органи й системи, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень (за списком 4).

ПРН4. Встановлювати попередній і клінічний діагноз захворювання (за списком 2) на підставі провідних клінічних симптомів або синдромів (за списком 1) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу, використовуючи найбільш вірогідний або синдромний діагноз, дані лабораторного інструментального обстеження хворого, висновки диференціальної діагностики, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН5. Визначати необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні захворювання (за списком 2) в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т.ч. в польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН6. Призначати необхідне лікувальне харчування при лікуванні захворювання (за списком 2), в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т.ч. в польових умовах на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН7. Визначати характер лікування захворювання (консервативне, оперативне) та його принципи (за списком 2) в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т.ч. в польових умовах на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи й системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН8. Проводити діагностику невідкладних станів та встановлювати діагноз (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, в закладі охорони здоров'я), у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації, у польових умовах, в умовах нестачі інформації й обмеженого часу, використовуючи стандартні методики фізикального обстеження та можливого анамнезу, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН9. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, за будь-яких обставин, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі встановленого діагнозу (за списком 3) в умовах обмеженого часу за допомогою стандартних схем.

ПРН10. Надавати екстрену медичну допомогу за будь-яких обставин, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з визначеною тактикою, використовуючи стандартні схеми.

ПРН12. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах закладу охорони здоров'я, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта, використовуючи знання про людину, її органи й системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та використовуючи стандартні методики.

ПРН16. Визначати тактику ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду в закладі охорони здоров'я або вдома у хворого на підставі отриманих даних про стан здоров'я пацієнта, за допомогою стандартних схем, використовуючи знання про людину, її органи й системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення.

ПРН17. Проводити експертизу працездатності шляхом визначення наявності та ступеня обмежень життєдіяльності, виду, ступеня і тривалості непрацездатності з оформленням відповідних документів в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини.

ПРН18. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів, використовуючи стандартну технологію. Готувати звіти про особисту виробничу діяльність, використовуючи офіційні облікові документи за типовою формою.

ПРН23. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

ПРН24. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

ПРН25. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами й обов'язками, постійно підвищувати професійний і культурний рівні.

ПРН26. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН27. Забезпечувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклуються) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

Тематичний план лекцій

Не передбачено навчальним планом

Тематичний план практичних занять за змістовими модулями

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Принципи організації надання планової і невідкладної допомоги в амбулаторних умовах.	4
2	ПМК	4
	Разом	8

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Принципи організації надання планової і невідкладної допомоги в амбулаторних умовах. Прийом хворих. Проведення опитування та фізикального обстеження пацієнтів. Заповнення медичної карти амбулаторного хворого. Визначення об'єму додаткових досліджень, оцінка їх результатів. Встановлення попереднього діагнозу. Визначення тактики подальшого лікування, реабілітації, профілактики. Трудовий прогноз.	4
2	Робота в кабінеті функціональної діагностики: оцінка функції зовнішнього дихання, ЕКГ, ехокардіографії, фонокардіографії, рентгенографії та рентгеноскопії органів грудної клітки, шлунково-кишкового тракту, жовчного міхура та нирок, езофагогастроудоденоскопії, колоноскопії.	6
3	Робота у фізіотерапевтичному кабінеті: участь у проведенні – електротерапії постійним током, імпульсними токами низької та звукової частоти, височастотної електротерапії, магнітотерапії, аероіонотерапії, ультразвукової терапії, процедур тепло- і водолікування тощо.	6
4	Робота в кабінеті невідкладної допомоги поліклініки: огляд хворого, визначення синдромів та наявності невідкладних станів. Участь у наданні невідкладної допомоги в ургентних ситуаціях: гостра серцева недостатність, гіпертонічний криз, пароксизмальні порушення серцевого ритму, тромбоемболія легеневої артерії, астматичний статус, гостра шлунково-кишкова кровотеча, гостра ниркова недостатність тощо.	6
	Разом за модуль	22

Індивідуальні завдання

- Анотація додаткової літератури по темі винесеної на самостійне опанування.
- Робота в науково-дослідному гуртку з представленням тез для конференції та доповіді на студентських наукових конференціях.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти до пісумкового модульного контролю (ПМК).

1. Епідеміологія гіпертонічної хвороби та визначення поняття. Екзогенні та ендогенні чинники ризику гіпертонічної хвороби, методи активного виявлення, класифікація. Стандарти обстеження хворих та їх реабілітація. Динамічне спостереження за людьми з чинниками ризику і хворими. Ефективність заходів з первинної та вторинної профілактики гіпертонічної хвороби.
2. Епідеміологія та профілактика ІХС. Чинники ризику ІХС та їх корекція. Діагностика та лікування різних клінічних форм ІХС в амбулаторних умовах.
3. Клініко-експертна характеристика кардіоваскулярних захворювань.

4. Методи визначення морфологічних змін та функціональних порушень при кардіоваскулярних захворюваннях.
5. Показання та протипоказання до праці при кардіоваскулярних захворюваннях.
6. Критерії визначення груп інвалідності при кардіоваскулярних захворюваннях.
7. Шляхи реабілітації хворих.
8. Епідеміологія бронхіальної та астми та визначення поняття. Екзогенні та ендогенні чинники ризику БА, методи активного виявлення, класифікація. Стандарти обстеження хворих та їх реабілітація. Динамічне спостереження за людьми з чинниками ризику і хворими. Ефективність заходів з первинної та вторинної профілактики БА.
9. ХОЗЛ: чинники ризику, діагностика, лікування та профілактика.
10. Епідеміологія та первинна профілактика захворювань травного каналу.
11. Клініко-експертна характеристика хронічних захворювань легень. Критерії визначення груп інвалідності. Трудовий прогноз.
12. Гелікобактер пілорі-асоційовані захворювання травного тракту: діагностика, лікування, профілактика.
13. Епідеміологія хронічного гепатиту та визначення поняття. Екзогенні та ендогенні чинники ризику ХГ та ЦП, методи активного виявлення, класифікація. Стандарти обстеження хворих та їх реабілітація. Динамічне спостереження за людьми з чинниками ризику і хворими. Ефективність заходів з первинної та вторинної профілактики ХГ.
14. Хронічний панкреатит та хвороби жовчовивідних шляхів – критерії діагностики, принципи лікування. МСЕ при захворюваннях жовчного міхура та підшлункової залози.
15. Екзо- та ендогенні чинники ризику виникнення захворювань щитоподібної залози, діагностика, профілактика, лікування.
16. Класифікація, діагностика та лікування цукрового діабету різних типів.
17. Алгоритми диференційної діагностики жовтяниць
18. Алгоритми диференційної діагностики при суглобовому синдромі.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю (ПМК).

1. Проведення лікарського прийому в центрі ПМСД під контролем лікаря загальної практики – сімейного лікаря та оформлення: медичного паспорта дільниці
2. Оформлення профільного журналу дільниці, журналу викликів лікаря додому листка обліку щоденного прийому хворих.
3. Оформлення щомісячного плану роботи лікаря
4. Оформлення медичної карти амбулаторного хворого та епікризів.
5. Заповнення статистичних карт для реєстрації заключних (уточнених) діагнозів.
6. Надання лікарської допомоги хворим вдома під контролем лікаря загальної практики – сімейного лікаря.
7. Проведення організації домашнього стаціонару, та необхідних додаткових обстежень, консультацій в домашніх умовах
8. Надання лікарської допомоги в умовах денного стаціонару центру ПМСД під контролем лікаря денного стаціонару
9. Проведення організації невідкладної допомоги вдома та в умовах центру ПМСД, вивчення правил госпіталізації за терміновою потребою.

10. Оформлення тимчасової непрацездатності, довідки про тимчасову непрацездатність
11. Оформлення документів при скеруванні хворого на МСЕ (посильний лист) для визначення ступеня втрати працездатності
12. Виписка рецептів та оформлення рецептів для безкоштовної видачі медикаментів
13. Ведення динамічного спостереження хворих та інвалідів (облік за нозологіями, проведення планових оглядів хворих, лікування, консультації вузьких спеціалістів)
14. Оформлення контрольної карти динамічного обліку
15. Скласти маршрут оздоровчих заходів, відновного харчування, санаторно-курортного відбору при різних захворюваннях
16. Оформлення довідок для потреби санаторно-курортного лікування та санаторно-курортних карт
17. Вдосконалити інтерпретацію результатів лабораторно-інструментальних досліджень: загального аналізу крові, біохімічного аналізу крові, загального аналізу сечі, результатів проби за Земницьким та Нечипоренком, аналізу калу та копрограми, аналізу харкотиння, аналізу плевральної та асцитичної рідини, аналізу шлункової секреції, жовчі
18. Оцінка результатів дослідження функції зовнішнього дихання, ЕКГ, холтерівського моніторингу ЕКГ, ДМАТ, ехокардіографії, рентгенографії та рентгеноскопії органів грудної клітки, шлунковокишкового тракту, жовчного міхура та нирок, езофагогастродуоденоскопії, колоноскопії.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – Підсумковий модульний контроль (ПМК)

Контрольні заходи оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти включають поточний та підсумковий контроль знань, умінь і навичок.

Контрольні заходи базуються на принципах: відповідності стандартам вищої освіти; використання стандартизованої та уніфікованої системи діагностики, спрямованої на застосування знань; визначеності критеріїв оцінювання; об'єктивності та прозорості технології контролю.

Науково - педагогічний працівник обов'язково оцінює успішність здобувача вищої освіти на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою.

Оцінка успішності є інтегрованою (оцінюються всі види роботи здобувачів освіти як під час підготовки до заняття, так і під час заняття) за критеріями, які доводяться до їх відома на початку вивчення дисципліни. Конвертація поточної оцінки, виставленої за традиційною 4-бальною шкалою, в багатобальну на кожному занятті не проводиться.

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти:

За 4 бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 відмінно	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у

		нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 добре	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, так і усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, так і усіх видів контролю.
3 задовільно	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. Володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, так і усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. Володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, так і усіх видів контролю.
2 незадовільно	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу. Володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, так і усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, так і усіх видів контролю.

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення програмного матеріалу модуля з дисципліни на останньому практичному занятті. До підсумкового модульного контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які:

- набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище),
- не мають невідпрацьованих пропусків лекційних та практичних занять,
- засвоїли теми винесені для самостійної роботи в межах модуля .

Результат ПМК оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає 50 балів. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність).

Методика проведення підсумкового модульного контролю (ПМК)

ПМК проводиться у вигляді усного опитування (за білетом). Білет включає два контрольні питання та дві ситуаційні задачі з 3 практичними питаннями. Еталонна відповідь на кожне питання передбачає час 3-5 хвилин.

Контрольні питання охоплюють найбільш значущі розділи робочої навчальної програми, та в достатній мірі висвітлені в літературних джерелах, які рекомендовані як основні (базові) при вивченні дисципліни.

Кожне питання екзаменаційного білету оцінюється в межах 0-20 балів. За підсумком складання контрольних запитань та ситуаційних задач здобувачу освіти виставляється сумарна оцінка від 0 до 80 балів, конвертація балів у традиційну оцінку не проводиться.

Критерії оцінювання усного опитування (за кожне питання):

18–20 балів - за теоретичне питання одержує здобувач вищої освіти, який повною мірою володіє теоретичним навчальним матеріалом з тем, може використовувати одержані знання для відповіді на питання, обґрунтувати відповідь; засвоїв практичні навички.

14–17 балів - за теоретичне питання одержує здобувач вищої освіти, який у повній мірі володіє теоретичним матеріалом з тем, може використовувати одержані знання для відповіді на питання, але з деякими утрудненнями обґрунтовує відповідь; засвоїв практичні навички.

10–13 балів - за теоретичне питання одержує здобувач освіти, який недостатньо володіє теоретичним навчальним матеріалом з тем, з утрудненнями використовує одержані знання, не може обґрунтувати відповідь; недостатньо засвоїв практичні навички.

0 балів - одержує здобувач вищої освіти, який не володіє знаннями з матеріалу, не може використати одержані знання для відповіді на питання, обґрунтувати відповідь; не засвоїв усі практичні навички.

За умов порушення здобувачем вищої освіти правил академічної доброчесності (п.2.2.5. Правил внутрішнього розпорядку), результати оцінювання, отримані під час складання ПМК за відповідь не зараховується, виставляється оцінка «незадовільно».

Здобувачі вищої освіти, які під час вивчення модуля, з якого проводиться підсумковий контроль, мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до схеми нарахування та розподілу балів (див. нижче), при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає ПМК за загальними правилами.

Здобувач вищої освіти має право на складання та два перескладання ПМК. Загальна сума балів за модуль визначається як сума балів поточної успішності та ПМК.

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А*24)	Бали за ПМК з модуля. (А*16)	Бали за модуль та/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
1	2	3	4	5	6
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		

2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122	E	3 задовільно
3,05	73	50	123		
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130	D	
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134		
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140	C	4 добре
3,55	85	57	142		
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150	C	4 добре
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160	B	
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	A	5 відмінно
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		

4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Методи навчання

- вербальні (пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж)
- наочні (спостереження, ілюстрація, презентація)
- практичні (шляхом клінічного обстеження хворого трактувати та описувати зміни в органах і системах при різних патологічних станах)
- пояснювально-ілюстративний або інформаційно-рецептивний (висвітлення готової інформації науково-педагогічним працівником та її засвоєння здобувачами освіти)
- тематичні дискусії, клінічні розбіри
- аналіз конкретних клінічних ситуацій
- частково-пошукові, дослідницькі методи.

Методи контролю

- усний контроль;
- письмовий контроль;
- тестовий контроль;
- програмований контроль;
- практична перевірка;
- самоконтроль;
- самооцінка.

Види контролю

Вхідний контроль здійснюється на першому практичному занятті шляхом використання тестового контролю базисної підготовки студентів.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, на яких проводиться оцінка знань теоретичного та практичного матеріалу у формі:

- індивідуального усного опитування за теоретичними питаннями, які включені до методичних розробок з відповідних тем;
- тестових завдань;
- розв'язування ситуаційних задач;
- системного клінічного огляду хворого;
- оформлення протоколів практичних занять (обґрунтування діагнозів та призначення плану обстеження та лікування)

Підсумковий контроль слугує для перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок з навчальної дисципліни.

Методичне забезпечення:

1. Робочий навчальний план.
2. Робоча програма виробничої лікарської практики.
3. Силабус з виробничої лікарської практики.
4. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів під час підготовки до практичного заняття та на занятті.
5. Методичні рекомендації для викладачів.
6. Перелік питань та практичних навичок до ПМК.
7. Наочні матеріали.
8. Навчально-методична література.

Рекомендована література

Базова:

- 1.Сімейна медицина. У 3-х кн.: [підручник для студентів вищих мед. навч. закладів IV рівня акредитації]. Кн. 2. Симптоми і синдроми у клініці внутрішніх хвороб / за ред. О. М. Гіріної, Л. М. Пасієшвілі; Л. С. Бабінець, О. М. Барна, С. В. Білецький та ін. - К.: Медицина, 2016. - 455 с.
- 2.Організаційні аспекти системи первинної медико-санітарної допомоги в Україні: навчальний посібник [для студентів мед. закладів вищої освіти МОЗ України] / Ю. М. КазаковТ. А. Трибрат, С. В. Шуть, Н. І. Чекаліна; МОЗ України, ПДМУ, Каф. пропедевтики внутр. медицини з доглядом за хворими, загальної практики (сімейної медицини). - Полтава: Техсервіс, 2018. - 117 с.

Допоміжна:

- 1.Організація роботи дільничних терапевтів та сімейних лікарів і превентивної терапії. – Скляро Сімейна медицина. У 3-х кн. : [підручник для студентів вищих навч. закладів мед. ун-тів, ін-тів й акад.]. Кн. 3. Спеціальна частина. Поліпрофільність загальної лікарської практики / за ред. О. М. Гіріної, Л. М. Пасієшвілі ; Л. С. Бабінець, П. А. Бездітко, С. А. Бондар та ін. - К. : Медицина, 2017. - 679 с.
2. Внутрішні хвороби: у 2 частинах. Частина 1. Розділи 1-8: підручник / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін. – Київ, Медицина., 2019. – 680с.
3. Внутрішні хвороби: у 2 частинах. Частина 2. Розділи 9-24: підручник / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін. /– Київ, Медицина., 2019. – 584с + 6 к.вкл.
4. Сучасні класифікації та стандарти лікування розповсюджених захворювань внутрішніх органів / За ред. Ю.М. Мостового. – 13-те вид., доп. – і перероб. Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2020. – 582 с.
5. Денесюк В.І., Денесюк О.В. Внутрішня медицина. Підручник для студентів закладів вищої медичної освіти III-IV рівнів акредитації та лікарів післядипломної освіти на основі рекомендацій доказової медицини/За ред. В.М. КоваленкаК.: МОРІОН; 2019.-980 с.
- Жарінов О.Й. Основи електрокардіографії (третє видання, перероблене і доповнене) / О.Й. Жарінов, В.О. Куць. – Львів. : МС, 2017. – 240 с.
- 6.Катеренчук І.П. Клінічне оцінка, діагностичне й прогностичне значення результатів лабораторних досліджень: Навчальний посібник. Ревматологія.- Медкнига, 2018.-176с.

7. Катеренчук І.П. Клінічне тлумачення і діагностичне значення лабораторних показників у загальнолікарській практиці: Навчальний посібник. - Медкнига, 2018.-224с.
8. Наказ МОЗ України від 02.03.2016 № 152 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при стабільній ішемічній хворобі серця». Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Стабільна ішемічна хвороба серця».
9. Наказ МОЗ України від 02.07.2014 № 455 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гострому коронарному синдромі з елевацією сегмента ST» Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації «Гострий коронарний синдром з елевацією сегмента ST».
10. Наказ МОЗ України від 03.03.2016 № 164 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гострому коронарному синдромі без елевації сегмента ST» Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації «Гострий коронарний синдром без елевації сегмента ST».
11. Наказ МОЗ України від 11.02.2016 № 89 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги пацієнтам з хронічною хворобою нирок V стадії із застосуванням гемодіалізу або перитонеального діалізу».
12. Наказ МОЗ України від 11.04.2014 № 263 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при ревматоїдному артриті». Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації «Ревматоїдний артрит».
13. Наказ МОЗ України від 11.05.2011 №280/44 «Про затвердження стандарту та уніфікованих клінічних протоколів надання медичної допомоги зі спеціальності "Нефрологія"».
14. Наказ МОЗ України від 13.06.2016 № 564 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в частині профілактики серцево-судинних захворювань». Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Профілактика серцево-судинних захворювань».
15. Наказ МОЗ України від 15.06.2016 № 597 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при фібриляції передсердь». Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Фібриляція передсердь».
16. Наказ МОЗ України від 15.06.2016 № 597 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при фібриляції передсердь». Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної

(спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Фібриляція передсердь».

17. Наказ МОЗ України від 21.06.2016 № 614 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при легеневій гіпертензії». Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Легенева гіпертензія у дорослих».

18. Наказ МОЗ України від 24.05.2012 р. №384 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при артеріальній гіпертензії». Уніфікований клінічний протокол первинної, екстреної та вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Артеріальна гіпертензія».

19. Свиницкий А.С. Диагностика та лікування ревматичних захворювань: Навчальний посібник. - Медкнига, 2017.-372с.

20. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування // За редакцією академіка В.М.Коваленка, професора М.І.Лутая, професора Ю.М.Сіренка, професора О.С.Сичова. // Київ. – 2016. – 188 с.

21. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування / Всеукр. асоц. кардіологів; За ред. В. М. Коваленка [та ін.]. – 3-те вид., переробл. і допов. – Київ : Моріон, 2018. – 223 с. : іл, табл.

16. Електронні ресурси

https://www.eular.org/eular_imaging_library_portal.cfm#

<http://www.rheumatologyclinic.ca/imagebank/#close>

<https://images.rheumatology.org/bp/#/>

<http://www.oxfordmedicaleducation.com/ecgs/ecg-examples/>

<https://litfl.com/top-100/ecg/>

http://learn.escardio.org/lp/eacvi_echo_elearningcourse/knowledge/078833a3-cafb-4506-b264-11e4e3d968f7/0/curriculumSubTopics

<https://www.123sonography.com/ultrasound-courses>

<https://www.asecho.org/rising-star-hub/echo-images/>

<http://inephrology.kiev.ua/>

<http://phc.org.ua/>

http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/2014_455_GKS/2014_455%20YKPMD_GKS.pdf
www.WebCardio.org

https://professional.heart.org/professional/GuidelinesStatements/UCM_316885_Guidelines-Statements.jsp - AMERICAN HEART ASSOCIATION PROFESSIONAL MEMBERSHIP

<https://www.escardio.org> - The European Society of Cardiology

<https://www.rheumatology.org> - The American College of Rheumatology

<https://www.asn-online.org/> - The American Society of Nephrology

Розробники:

Катеренчук І.П. – завідувач кафедри, д.мед.н., професор

Циганенко І.В. – доцент, к.мед.н.

Мохначов О.В.- асистент, к.мед.н.